

SPEECH SOPHIE IN 'T VELD
CONGRES D66 13 maart 2004
Het gesproken woord geldt

Democraten,

Deze week zijn er twee spraakmakende boeken verschenen over Europa : één van de hand van journalist Geert Mak, het andere van Eurocommissaris Frits Bolkestein. Het is geen toeval dat deze twee boeken nu verschijnen. 2004 is een sleuteljaar in de Europese integratie.

De Europese integratie gaat door misschien wel de moeilijkste fase in haar geschiedenis. De Eurosceptis giert door Europa, zelfs door een van oudsher open en pro-Europees land als Nederland. We staan op een kruispunt. De vraag « waarheen met Europa » kan niet langer voor ons uit geschoven worden, we moeten kiezen wat voor soort Europa ons voor ogen staat.

Mak en Bolkestein maken daarbij niet dezelfde keuze. Ze zijn het erover eens dat de bestuursstructuur in zijn voegen kraakt, en een serieuze risicofactor is geworden voor Europese integratie. Maar waar Mak de toekomst ziet in een versterking van Europa en het groeien van een Europese identiteit, vindt Bolkestein het al heel mooi als Europa verwatert tot een economische ruimte.

Bij de Europese verkiezingen op 10 juni staan deze vragen centraal, en kunnen de burgers *letterlijk* kiezen. Voor het eerst gaan Europeanen in 25 landen naar de stembus voor het Europees Parlement. Door te stemmen kunnen de burgers aangeven welke visie op Europa ze ondersteunen. Ik kies de visie van Mak, niet de visie van Bolkestein.

Ik ben Europeaan, en als Europeaan voel ik me diep geraakt door de afschuwelijke aanslag gisteren in Madrid. Het is niet alleen een aanslag op zoveel onschuldige mensenlevens, maar ook een aanslag op onze democratie, onze open samenleving, onze vrijheid. Een aanslag op Europa. Terreuraanslagen zaaien angst, wantrouwen, woede, wraakzucht en agressie die als een sluipend gif werken. Democraten, Europa moet hierop een gezamenlijk antwoord formuleren, in het belang van onze samenleving. Het kan niet langer gerechtvaardigd worden dat Europa geen gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid heeft. Als terroristen geen nationale grenzen erkennen, dan moeten ook in de politiek de grenzen verdwijnen.

Democraten, voor mensen die niet minder Europa willen, maar juist een beter en sterker Europa, is er maar één alternatief : D66. Voor mensen die geloven in Europa en in de burgers van Europa, is er op 10 juni maar één echte keus : D66

Want D66 is de enige onversneden pro-Europese partij. Dat zijn we al sinds onze oprichting. D66 huilt niet mee met de wolven in het bos. D66 praat de kiezers niet naar de mond. D66 staat niet aan de zijlijn "boe" te roepen, maar D66 laat een eigen geluid horen, dwars tegen het Euro-cynisme in! **Als wij het niet doen, wie dan wèl?!**

Democraten, de toekomst van Nederland ligt in Europa. Alleen een sterk Europa kan zorgen voor een sterke economie, een gezond en veilig milieu, terugdringen van criminaliteit en terrorisme. Alleen een sterk Europa kan partij zijn voor de Verenigde Staten. De politici die beweren dat dit nog nationaal geregeld kan worden bedriegen hun kiezers. **Eurosceptische partijen zijn slecht voor Nederland.** Vraagt u dat maar eens aan de mensen die grensoverschrijdend werken, zoals het bedrijfsleven, milieuorganisaties of misdaadbestrijders.

Er wordt voorspeld dat de opkomst nog lager gaat zijn dan het dieptepunt van vijf jaar geleden. Veel mensen zien het nut er niet van in om te gaan stemmen, omdat ze denken dat het toch geen verschil maakt. Tegen die mensen zou ik willen zeggen: laat uw stem niet verloren gaan op 10 juni. Als u uw stem niet gebruikt, beslissen anderen voor u en over u.

Laten we eens kijken wat de alternatieven zijn en wat er kan gebeuren als u niet gaat stemmen:

De kans bestaat dat we een **CDA-Europa** krijgen. In het CDA-Europa is geen plaats voor niet-Christenen, dus Turkije komt er niet in. En in het CDA-Europa moet Nederland goed opletten, want voor je het weet probeert het CDA via een achterdeur onze Nederlandse Euthanasieregeling ongedaan te maken. Homo's en vrouwen hoeven in een CDA-Europa ook niet meer op steun te rekenen. Samen met zijn Europese partners Berlusconi, Stoiber, Aznar en de Tories maakt het CDA van Europa een bolwerk van autoritaire conservatieven.

En hoe ziet het **PvdA-Europa** er uit? Dat is een sociaal Europa, zult u zeggen. Niets is minder waar. In het PvdA-Europa herleeft de sociaal-democratische mythe van de maakbare samenleving, waarvan we in Nederland allang weten dat dat niet werkt. In Brussel, uit het zicht van de Nederlandse pers, gooit de PvdA de schaapstooi van gematigd marktdenken af, en toont zijn ware gezicht: overheidsbemoedienis, centralisme, verstikkende regelgeving, overheidstekorten en geleide economie. En de komst van de nieuwe sociaal-democraten (ofwel oud-communisten) uit de Oost-Europese landen gaat dat niet beter maken. De PvdA bewijst alleen lippendienst aan een sociaal Europa. **8,8 procent Europese werklozen: vindt U dat sociaal, mijnheer Van den Berg?**

Maar wat als vooral de VVD kiezers naar de stembus gaan? Dan krijgen we een VVD-Europa. Hoe dat eruit komt te zien kan ik U niet vertellen, want de VVD is een beetje Dr Jeckyll en Mr Hyde: de ene dag een autoritaire, conservatieve volbloed Euroscepticus, de volgende dag een pro-Europese sociaal-liberaal. **Als ik een VVD kiezer was, zou ik geen risico nemen, en op een ècht liberale partij stemmen.**

Misschien denkt U nu: "dat zijn wel heel sombere scenario's. Er is toch ook het Euro-positieve geluid van Groen Links?". Laten we eens zien: Groen Links is pro-Europees en Groen. Heel goed! Dat zijn wij ook. Maar Groen Links werkt in het Europees Parlement samen met bijvoorbeeld de Zweedse, Deense en Britse Groenen. En die zijn alles behalve pro-Europees! Die partijen willen zelfs dat hun eigen land uit de EU stapt. Kan Groen Links met zulke partners zijn pro-Europese programma uitvoeren? Dat lijkt me een rethorische vraag, maar ik laat het oordeel aan U over. Wat mij betreft zijn ze onversneden oud-Links.

Er zijn ook een paar "Single issue" partijen, die bijvoorbeeld ijveren voor dierenrechten of tegen fraude en vriendjespolitiek. Die doelstellingen hebben mijn volledige steun en sympathie, maar zulke partijen kunnen in de praktijk niets uitrichten. Een stem op zo'n partij is dus eigenlijk weggegooid. Als u ècht iets wilt doen voor dieren en tegen fraude, kunt u beter stemmen op een partij die zich ook sterk maakt voor deze zaken, maar die ook echt iets kan bereiken in het Europees Parlement.

Als U niet gaat stemmen, kan het ook nog dat we een LPF Europa krijgen. Wat we daarvan mogen verwachten hebben we in Balkenende I mogen aanschouwen. Dat lijkt me het laatste wat Europa nodig heeft.

Er valt dus wel degelijk wat te kiezen!
Er is nog veel te doen, dus **D66 is broodnodig in Europa.**

Om te beginnen voor de Europese Grondwet. Die is opgesteld door de Conventie, op een democratische en transparante manier. Vervolgens waren de regeringen van de Lid-Staten aan de beurt. En wat gebeurt er? Eerst maken ze er een potje van, en nu wordt er alweer maanden achter gesloten deuren een koehandel gedreven. Die koehandel gaat niet over het belang van de

burger, maar uitsluitend over de macht van vijftien oude mannen. Geen wonder dat de burgers zich machteloos voelen en niet bepaald een warm gevoel krijgen bij de Grondwet. **Mijnheer Balkenende: de burger heeft er meer aan als U dáár eens stampij over maakt in de Raad, in plaats van over God in de Grondwet!**

Ik zal me ook met hand en tand verzetten tegen de gewoonte van Lid-Staten om hun problemen af te schuiven op Europa. **D66 zegt NEE tegen een Super-Commissaris** voor economisch beleid, als schaamlap voor het onvermogen van Duitsland en Frankrijk om eindelijk eens hun eigen economie op orde te brengen! Er moet ein-de-lijk eens **werk** worden gemaakt van alle mooie plannen om van Europa de meest dynamische, concurrerende kenniseconomie van de wereld te maken! Wat Europa dringend nodig heeft is geen Super-Commissaris, maar **ACTIE!**

Er wordt veel gepraat over de kosten van Europa. Ook in Europa geldt dat er uiterst zorgvuldig moet worden omgegaan met het geld van de belastingbetaler. Maar in tegenstelling tot Minister Zalm kijkt D66 niet alleen naar hoe véél er wordt uitgegeven, maar ook of het wel aan zinnige dingen wordt uitgegeven.

Minister Zalm zegt dat Europa ook de broekriem moet aanhalen. Helemaal mee eens. Maar bijna de helft van de begroting zijn landbouwuitgaven, en die liggen vast. We kunnen dus alleen nog maar bezuinigen op zaken die we nu juist belangrijk vinden : de kenniseconomie, milieu, veiligheid, een gemeenschappelijk immigratiebeleid en een buitenlands beleid. In de strategie van Zalm blijven we de overproductie in de landbouw subsidiëren, maar krijgt Europa niet de middelen om eindelijk eens een rol van betekenis te spelen in een oplossing van het Midden-Oostenconflict. **Democraten, dat is niet aanvaardbaar!**

Ook in Europa is D66 tegen de botte bijl-methode als het gaat om bezuinigen. Een beter financieel beheer van de Lid-Staten kan al heel veel opleveren. Op dit moment wordt door slecht beheer zo'n **tien procent van de EU begroting niet uitgegeven**, en vloeit terug aan de Lid-Staten. (*Grappig trouwens, dat je Zalm daar nou nooit over hoort*). D66 maakt zich ook sterk voor een betere fraudebestrijding. Dat kan ook nog heel wat opleveren en het maakt de EU ook nog geloofwaardiger.

Wellicht ten overvloede: **READ MY LIPS**: de maandelijkse zittingen in Straatsburg moeten **AFGESCHAFT** worden. Het is niet te verantwoorden dat het verhuiscircus **meer dan 200 miljoen euro per jaar** kost. Ter vergelijking: de EU geeft dit jaar 96 miljoen euro uit aan een programma voor democratie en mensenrechten in de wereld.

D66 is kritisch waar nodig, maar altijd vanuit een positieve houding ten opzichte van Europa. Een tijdje geleden las ik een interview met Staatssecretaris Nicolaï, die zei dat we niet steeds weer moeten komen aanzetten met die Tweede Wereldoorlog als bestaansreden voor de EU. Volgens Nicolaï maken mensen tegewoerdig een nuchtere afweging van plussen en minnen, en zolang het onder de streep positief is, doen we mee.

Democraten, ik zal U eerlijk zeggen dat zo'n kille berekening me door merg en been gaat, zes weken voor de historische toetreding van tien nieuwe landen. Sinds 1990 hebben onze nieuwe medeburgers uit deze landen gigantische offers gebracht, de hoogste prijs betaald om toe te treden tot het Europa van de vrijheid en de democratie. Deze mensen hebben een hervormingsbereidheid getoond die in het westen zijn weerga niet kent. **En wat een warme ontvangst staat ze te wachten**: we gooien de grenzen voor hun neus dicht, draaien de geldkraan toe en roepen van de daken dat we er nooit aan hadden moeten beginnen. Democraten, ik heb hier geen woorden voor. **Het is diep, diep beschamend**. Nederland onwaardig.

Turkije zit al sinds 1963 in de wachtkamer. Ik ben er twee weken terug geweest met een delegatie van D66. Ik ben onder de indruk van wat ik heb gezien. In Turkije is zich een stille revolutie aan het voltrekken. Er zijn geen taboes, alle problemen worden met een ongekende

voortvarendheid aangepakt. Europa lééft in Turkije. Iedere Turk in de straat kan je vertellen wat de Kopenhagen criteria inhouden: democratie, mensenrechten en respect voor minderheden. (U wist natuurlijk allemaal al wat die criteria zijn) Ja, er zijn nog steeds grote problemen, vooral met mensenrechten. Ook het leger laat zich niet een-twee-drie op een zijspoor zetten, zoals we deze week weer zagen. Het aspect van de mensenrechten telt zwaar voor D66, en wij zullen ook goed luisteren naar het oordeel van diverse mensenrechtenorganisaties. Aan het einde van dit jaar zal de Europese Commissie rapporteren over de voortgang in Turkije. Pas dan zullen wij een definitief standpunt innemen. Er moet nog heel veel gebeuren, maar het gaat in de goede richting en de hervorming moeten aangemoedigd worden. **Turkije verdient onze steun voor dit proces.** Het einddoel is toetreding van Turkije tot de Europese Unie, tot de Europese gemeenschap die is gebouwd op universele principes van democratie, rechtsstaat en mensenrechten.

Van de twee andere kandidaten timmert Bulgarije hard aan de weg. Roemenië heeft een waarschuwing gekregen: het doet bij lange na niet genoeg om zich te kwalificeren. Het Europees Parlement heeft deze week een zeer ernstige waarschuwing gestuurd aan Roemenië. Ik hoop dat de dreiging om de onderhandelingen op ijs te zetten Roemenië de broodnodige impuls geeft. In elk geval toont het aan dat **de criteria wel degelijk strict gehandhaafd worden en dat D66 en onze partners op de bres staan voor strenge toepassing.**

De vraag dringt zich op waar de grenzen van Europa liggen. Er staan alweer nieuwe aspirant-leden op de stoep. Kroatië heeft zich al gemeld, en het is een kwestie van tijd voordat naburige landen volgen.

Welke landen mogen in de toekomst nog lid worden? Dat hangt natuurlijk nauw samen met het *wezen* van de Europese Unie. Het is niet eenvoudig om een eenduidig criterium te vinden: geografisch? Historisch? Economisch? In het belang van de bestuurbaarheid en cohesie van de EU, maar ook in het belang van onze buurlanden, moet er snel helderheid komen.

We moeten het **debat over de geografische en politieke grenzen van de Europese Unie** aangaan. Ik heb nog geen definitief standpunt, maar laat ik hier eens aan **voorzet doen voor de discussie**: de Oostgrens van de Europese Unie kan getrokken worden bij de Oekraïne, Wit-Rusland en Moldavië. Die kunnen er op termijn nog bij. De Zuid-grens blijft de Middenlandse zee. Met Rusland, Israël, en de Noord-Afrikaanse landen bouwen we een speciale relatie op. **Ik nodig de andere partijen uit om zich in de discussie te mengen.**

Nu we het hebben over grenzen van Europa, wil ik ook iets zeggen over Immigratie- en asielbeleid. Integratie van nieuwkomers. « Hé », zult U zeggen, « gaat ze zich nu ook al met nationale politiek bemoeien ? ». Integendeel. Deze thema's zijn ook Europese thema's. Het is dan ook opmerkelijk dat Europa in het hele nationale debat over immigratie en integratie niet voorkomt. Overal in Europa wordt gediscussieerd over integratie en inburgering, over cultuur en religie, over hoofddoekjes, vrouwenrechten. Migrantengemeenschappen organiseren zich over de grenzen heen. In Europa wordt hard gewerkt aan een gemeenschappelijk Europees immigratie- en asielbeleid. En in Nederland doen we net alsof we een uniek geval zijn.

In het Europees Parlement zal ik pleiten voor het D66 voorstel van een Green Card systeem, waarmee legale immigratie makkelijker wordt gemaakt, en illegale immigratie beter kan worden aangepakt. Er moet eindelijk erkend worden dat Europa een immigratieland is, en het systeem moet daarop ingericht worden. Het Europees Parlement heeft een beslissende stem op dit terrein en bepaalt mede de criteria en voorwaarden voor immigratie en asiel, zoals bijvoorbeeld de definitie van « gezin » als het gaat om gezinshereniging. Willen we dat aan het CDA en SGP overlaten of aan de streng katholieke ex-communisten waarmee de PvdA in zee gaat? Nee dus. Het progressieve liberale geluid van D66 is hard nodig.

Juist omdat we vóór Europa zijn, is D66 ook altijd zeer kritisch. Onze D66 Europarlementariërs hebben met hun kritische houding in de afgelopen vijf jaar belangrijke wapenfeiten op hun naam geschreven. Een paar voorbeelden:

Lousewies van der Laan heeft er eigenhandig voor gezorgd dat de vergaderstukken van het Europees Parlement op de website beschikbaar worden gemaakt.

Bob van den Bos heeft met zijn mensenrechtenrapport een taboe doorbroken op het noemen van religie als een bron van conflicten en mensenrechtenschendingen.

Johanna Boogerd maakt zich sterk voor de bescherming van onze persoonsgegevens als we naar de Verenigde Staten reizen. Als het nodig is sleept ze de Europese Commissie daarover voor de rechter!

Democraten, mocht iemand nog twijfelen over de noodzaak van een sterk D66 in het Europees Parlement, dan zijn Johanna, Bob en Lousewies het overtuigende bewijs van het tegendeel. Graag een applaus als dank!

Volgens Mijnheer Wiegel is D66 stoffig en overbodig. (Voelt U zich een beetje bedreigd, Mijnheer Wiegel?) Met ruim duizend nieuwe, jonge leden in het afgelopen jaar, bewijst D66 dat we springlevend zijn. D66 barst van de vitaliteit, ambitie en zelfvertrouwen. Sorry Mijnheer Wiegel: D66 is alles behalve overbodig, D66 is **broodnodig in Europa!**

Ik doe een beroep op jullie allemaal : **voer actie, voer campagne, knok om elke stem alsof het de winnende stem is, draag de D66 ideeën uit met uw hele ziel en zaligheid. Het gaat hier niet om zomaar een verkiezing, het gaat om de toekomst van Europa!**

Genoeg gepraat, **aan de slag!**

Dank U wel